

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
dhr. R.J. Croonen
drs. R.P.M. de Louw

16 februari 2023

Geachte heren Croonen, De Louw en betrokkenen,

Met deze brief moeten wij, tot onze grote spijt, mededelen dat het proces tot het realiseren van een voorgenomen convenant van handelsegroep BoHeZa, LTO Cultuurgroep Bos- en Haagplantsoen, Coöperatieve Vereniging Treeport Zundert en Staatsbosbeheer moeten opschorten tot nader order.

Wij willen hieronder graag een toelichting geven.

Drie jaar geleden zijn initiatieven genomen door de cultuurgroep, Staatsbosbeheer en BoHeZa om samenwerking te intensiveren met als doelen: de beschikbaarheid, de verdeling, track and trace van zaden en planten in de keten op basis van de wettelijke kaders, te verbeteren. Daarbij is ook Treeport Zundert toegevoegd als gesprekspartner. Hierdoor kunnen we stellen dat daarmee nagenoeg de hele keten vanuit boomkwekerijbelangenbehartiging is vertegenwoordigd, en zeker de belangrijke spelers in zaad en handel van bosplantsoen input kunnen leveren. Ook is door deze vierhoeks-samenwerking een platform ontstaan waarbij in gezamenlijkheid gesprekken met Naktuinbouw en Centrum voor Genetische Bronnen Nederland zijn gevoerd. Daarnaast is er een substantiële bijdrage geleverd door alle partijen, direct of indirect, aan het rapport 'Planten voor de Toekomst' dat is opgesteld in opdracht van het Ministerie van LNV en het Interprovinciaal Overleg.

In dit rapport is een aantal conclusies en aanbevelingen naar voren gekomen. Twee belangrijke punten willen wij hier graag specifiek benoemen: grote behoefte aan plantmateriaal, en samenwerking borgen voor toekomst.

1 Grote behoefte aan plantmateriaal

Behoeft van ongeveer 160 miljoen planten in 10 jaar: autochtoon plantmateriaal (ongeveer 52%), bosbouwkundig teeltmateriaal (ongeveer 42%) en overig plantmateriaal (ongeveer 6%) met een herkomst die vermeld staat in de Nederlandse Rassenlijst Bomen, en klimaatslimme nieuwe soorten buiten de Rassenlijst.

Om de Bossenstrategie te realiseren volgens deze aanbevelingen mag het duidelijk zijn dat er een grote behoefte is aan de juiste teeltplanning van planten en te zorgen voor voldoende zaden. Voor deze planten zijn de terreinbeherende organisaties voor een groot deel afhankelijk van bronmateriaal: zaden uit de genenbank, in situ-opstanden, zaadgaarden en selectie-opstanden.

Om de ambities van de Rijksoverheid en de provincies te kunnen faciliteren voor het komende decennium was het voor de vier betrokken partijen snel duidelijk dat deze opgave alleen maar mogelijk is: als er een goede samenwerking komt en goed overleg. Het is voor producerende partijen alleen mogelijk om materiaal van de gewenste kwaliteit en herkomst te produceren, als men ook toegang krijgt tot het bronmateriaal. Immers, zaden kunnen niet elders gekocht worden dan van eigenaren die deze opstanden beheren.

2 Samenwerking borgen voor toekomst

Mede door bovenstaand is op aanbeveling in het rapport opgenomen dat een convenant noodzakelijk is om deze samenwerking voor de toekomst geborgd te krijgen, en afspraken daarover vast te leggen. Dit initiatief is dan ook door alle betrokkenen onderschreven, en het Ministerie van LNV heeft hiervoor een opdracht gegeven en financiën beschikbaar gesteld om Robert Jan Croonen dit te laten uitvoeren.

Niet gewenste resultaat bereikt

BoHeZa, de cultuurgroep en Treeport hebben gezamenlijk en unaniem moeten concluderen dat uit eigen ervaringen en ervaringen van belanghebbenden, de huidige samenwerking met Staatsbosbeheer niet het gewenste resultaat bereikt dan waarop is gehoopt.

De behoefte aan een proactieve uitwisseling van mogelijkheden, beschikbaarheid van uitgangsmateriaal, vraag en aanbod om die samen te brengen waardoor beter ingespeeld kan worden om zo voldoende materiaal beschikbaar te krijgen voor de komende twee à drie teeltseizoenen, heeft volgens onze ervaringen beneden niveau gepresteerd.

Daardoor is er ook niet in gezamenlijkheid in beeld gebracht waar de knelpunten zitten, voor welke soorten er extra inzet nodig is, en eventueel welke financiële middelen aangewend moeten worden.

Hierdoor zijn kostbare kansen verloren gegaan. Dit heeft ernstige gevolgen voor de komende jaren voor de beschikbaarheid van het gewenste plantsoen en de juiste herkomsten.

Hierdoor bestaat er een grote kans dat terreinbeherende organisaties bewust of onbewust materiaal gaan kopen die in beginsel niet gewenst is. Het is juist dit punt waar de producerende markt al vele jaren voor waarschuwt.

De productie in Nederland is zo opgebouwd dat naar schatting 80% naar de exportmarkt gaat, waarbij andere herkomsten gevraagd zijn en geproduceerd worden. Neem bijvoorbeeld herkomsten van planten uit omliggende landen als Duitsland, Verenigd Koninkrijk en België, alsmede uit Frankrijk, Denemarken en Centraal-Europa. Dit zijn de landen waar de laatste decennia de afzet naar toe gaat, sinds Nederland drastisch heeft bezuinigd op de bosbouw. Het is juist de Bossenstrategie die hier een kentering in brengt, maar dan moet dit wel gefaciliteerd worden.

Onwelwillendheid en wantrouwen

Gezien wij in de vierhoeks-samenwerking, wederom tot onze grote spijt, niets voor de sector hebben kunnen realiseren en tegen een grote muur oplopen, heeft ons doen besluiten om het convenant tot nader orde te moeten opschorten. Wij wijten dit aan onwelwillendheid en wantrouwen naar de markt.

Bovendien heeft Staatsbosbeheer recentelijk in een nationaal nieuwsmiddeel, Nu.nl, nogmaals keihard naar onze leden uitgehaald en ons inziens feiten anders doen laten voorkomen:

<https://www.nu.nl/klimaat/6249784/deze-winter-opnieuw-ruim-een-miljoen-verkeerde-bomen-geplant-in-nederland.html>

Staatsbosbeheer profileert zich in de publicatie als aanspreekpunt en producerende partij in de handel van planten. Hierdoor ontstaat er in ons oordeel een oneerlijke positie waarbij Staatsbosbeheer zich enigszins een gevaarlijke en onwenselijke monopoliepositie kan toe-eigenen.

Investerings die afgelopen jaren zijn gedaan in de genenbank en zaadgaarden zijn groot geweest, vanuit verschillende bronnen. Uiteindelijk dienen ze volgens ons een algemeen

maatschappelijk doel. En dat doel zou mooi vertaald kunnen worden in de Bossenstrategie. Daarvoor is samenwerking nodig die kan leiden tot mooie resultaten. Ons Nederland staat bekend om onze polders, dus op een eiland gaan zitten hoort niet bij ons.

Nederland ziet zich een ongekende uitdaging tegemoet waarbij de balans tussen natuur, klimaat, huisvesting en de agrarische sector een mega-opgave wordt.

BoHeZa, de cultuurgroep en Treeport zullen wel in gemeenschappelijkheid de samenwerking voortzetten ter promotie van groen in de steden, het leveren van planten uit klimaatgelijke zones en als aanspreekpunt voor de brede groene sector. Daarnaast zullen wij ons blijven inzetten voor onze leden.

Tot slot staan wij open voor uw vragen en opmerkingen.

Namens de afgevaardigden:

BoHeZa van Anthos	LTO Cultuurgroep Bos- en Haagplantsoen	Coöperatieve Vereniging Treeport Zundert
Johan Vink	André Wijnstra	Marc Lodders

